

LANGSVAR

Innhold.

RETORISK ANALYSE	2
NOVELLEANALYSE	5
TOLKING OG SAMMENLIGNING AV DIKT.....	8
SKRIVERAMME FOR SAMMENLIGNING AV NOVELLE, ROMAN, SAGA OSV	12
ESSAY - MAL	16
HUSKELISTE TIL ESSAY	18
SKRIVERAMME FOR FAGARTIKKEL	19
LESERINNLEGG	22
SPRÅKLIGE VIRKEMIDLER	23

Shoutout til læreren min som lagde malene til dette heftet

RETORISK ANALYSE

Din tittel

- 3-15 ord
Vær gjerne kreativ her. Lån fra oppgaveteksten om du er usikker på hva du skal skrive

Innledning

- Presenter teksten
- Når og hvor er den publisert?
- Hvem er avsender? (har laget teksten/reklamen)
- Hvem er målgruppe? (Hvem er den rettet mot?)
- Problemstilling eller spørsmålet du skal svare på i teksten

Hoveddel

Avsnitt 1

- Kairos: Hva er den **retoriske situasjonen** rundt teksten? Alle tekster er skrevet i en sammenheng/kontekst/situasjon. Hvilken situasjon er denne teksten skrevet i? I en retorisk analyse er det pluss om du viser kunnskap om det som skjer samfunnet (retorisk situasjon, kairos) og kan se teksten i en større sammenheng.
- Hva er hovedsynet? Altså hva handler teksten om. En slags kort oppsummering av punktene i teksten.
- Hva er formål? Hva prøver teksten å overbevise oss om? Altså; hva ønsker avsender at mottaker skal gjøre/føle/tenke.
- For analyse av sammensatt tekst/reklame må du også beskrive tekstens motiv/bilde nøye. Bruk gjerne begreper fra bildeanalyse, og kommenter blikkfang, farger og andre relevante momenter.

Avsnitt 2 og 3

- Hvordan prøver teksten å overbevise oss? Diskuter appellformene etos, patos og logos.
- Skriv minst et avsnitt om hver appellform og fremhev gjerne hvilken appellform du mener er mest dominerende. Husk å begrunn påstandene dine med eksempler og sitater. Vis hvilke virkemidler og argumentasjonsformer som er med å bygge/forsterke appellformene. **HUSK FUNKSJON!**

Vurder avsenders etos:

- Er avsender troverdig? På hvilken måte? Hvordan prøver avsender å skape tillit gjennom teksten? Etos er noe avsender har (ikke gjør), så det gjelder å vise/ underbygge sin etos
- Er det en kjent avsender? Hvordan er avsenders etos fra før (innledende etos)? Her er det positivt om du viser kunnskap om avsender. Gjør litt research om det en kjent avsender.
- Hvordan er den avledede etosen? Noe du kan si der? Altså, får mottaker mer tillitt til avsender underveis i teksten?
- Hvordan er den endelige etosen? Hva er inntrykket vi sitter igjen med etter å ha lest teksten?
- Noe argumentasjon som underbygger etosen? Ekspertargument for eksempel?
HUSK FUNKSJON!

Vurder tekstens logosappell:

- Finner du fakta, statistikk, undersøkelser som underbygger formålet?
- Hvilke argumenter brukes? Faktaargument?
- Åpen argumentasjon?
- Er argumentasjonen holdbar?
- Hvilke premisser bygger argumentasjonen på? Ser du noen svakheter her?
- Altså, hvordan prøver avsender å overbevise om hovedsyn og formål med fokus på logos?
- Underbygger logos etos på noe måte? Altså, gjør fakta/ statistikk osv oss til å stole mer på avsender?

På hvilken måte appellerer teksten til følelser (patos)?

- Vurder **patosappellen**. På hvilken måte appellerer teksten til følelser?
- Hvilke følelser spiller teksten på og hvordan?
- Bruker teksten «plussord» og «minusord» for å vekke følelser?
- Noe med hvordan språket brukes som vekker følelser?
- Hvilke argumentasjoner brukes? Verdiargument? Fellesskapsargument? Direkte tale?
- Skjult argumentasjon?

- Er det noen **språklige virkemidler?** (metaforer, sammenligning, kontrast, gjentakelse, humor, ironi osv). Hvilken funksjon har disse? Husk å vis med **konkrete eksempler og sitater**. På hvilken måte er de språklige virkemidlene med på å overbevise om formål og hovedsyn?

HUSK FUNKSJON!

Om du analyserer en sammensatt tekst/reklame, kan du vurdere hvilken effekt det visuelle har. Hvordan er samspeilet mellom tekst og bilde?

Avsnitt 4

- Vurder tekstens aptum. Er innhold og kommunikasjonsform passende til situasjonen, hovedbudskapet og målgruppa?

Avsnitt 5:

- Til slutt: Hvordan fungerer teksten som helhet? Hvilke appellformer og virkemidler er dominerende og hvordan påvirker de hverandre?

Avslutning/konklusjon:

- Oppsummer. Hva er hovedpoengene i analysen din?
- Vurder teksten. Kommer hovedsyn og formål godt frem? Er teksten vellykket? Begrunn svaret ditt og bruk et objektivt språk.

Tips: Her kan du gjerne rette et kritisk blikk mot teksten, men husk å hold et objektivt og saklig språk. I en retorisk analyse er det pluss om du viser kunnskap om det som skjer samfunnet (retorisk situasjon, kairos) og kan se teksten i en større sammenheng.

Du kan også være kritisk til teksten underveis. Det er helt opp til deg, og hva som passer inn i din tekst. Men, det er **lurt å være kritisk!** Formuler deg nyansert, og begrunn kritikken din.

NOVELLEANALYSE

Tekst-struktur	Innhold	Skriv inn her ...
Tittel	<ul style="list-style-type: none"> - Lag gjerne en kreativ tittel 	
Innledning	<ul style="list-style-type: none"> - Presentasjon av tekst (navn på novellen) - Presenter forfatter - Presenter årstall (litteraturhistorisk sammenheng) - En antydning om hovedtemaet i novellen - Litteraturhistorisk plassering 	
<p>Hoveddelen kan inneholde noe om dette</p> <p>For hvert avsnitt skal du starte med en <u>temasetning</u> som formidler hva avsnittet skal handle om. Utdyp temasetningen med <u>kommentarsetninger</u></p> <p>Bruk <u>fagbegrep</u>, vis med <u>eksempel</u>, og husk å forklare <u>funksjonen</u> til virkemidlene</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gi et kort sammendrag av den ytre handlingen. Ikke tolk her. - Formuler noen linjer om hva du mener teksten handler om, hva som er hovedtemaet i novellen. Her er det lurt å bestemme seg for ett tema, slik at tolkningen ikke spriker. Temaet blir den røde tråden i analysen din. Den skal du «bevise» hele veien, ved å peke på virkemidler som får fram det du påstår (temaet). 	<p>Et kort sammendrag er det samme som motiv. Det er hva som konkret skjer i teksten (ikke tolk her. Kun det som skjer)</p> <p>Tema er hva man tenker teksten <u>egentlig</u> handler om. Det kommer ikke konkret fram. Derfor må man tolke. Hent gjerne eksempel eller sitater fra teksten for å underbygge temaet du har valgt.</p> <p>Husk å bruke eksempler og sitater fra teksten, og å forklare hvorfor virkemidlene er brukt (funksjon)</p>

- Hvordan er novellen **oppbygd?** (In medias res, tilbakeblikk, frampek, konflikt, løsning, hopp fremover i tid, kronologisk eller sirkelkomposisjon, spenningskurve, høydepunkt, vendepunkt og åpen eller lukket slutt. Hvis noe kan kobles opp mot temaet, er det veldig positivt å peke på det i tolkingen.

- Hvilken **synsvinkel** kan brukes. Skifter den gjennom novellen, eller beholdes samme synsvinkel hele veien? Mulige fortellerstemmer: aural, aural allvitende, aural refererende, personal, intern, ekstern, Kan det kobles til temaet, så gjør det!

Fortellerstemme / synsvinkel kan faktisk noen ganger også være flere synsvinkler. Dette ser vi i «Karens jul» for eksempel.

Eks: aural refererende synsvinkel, med to innslag av aural allvitende. Pek da på

In medias res: starter midt i handling

Tilbakeblikk: se tilbake i tid

Frampek: hint om det som skjer framover

Kronologi: når handlingen går i riktig rekkefølge med tanke på tid.

Sirkelkomposisjon: betyr at handlingen begynner og slutter på samme tid og sted,

Spenningskurve: spenningen som stiger

Høydepunkt: når du tenker at her tilspisser det seg. Nå skjer det noe!

Vendepunkt: når historien tar en annen retning enn det du forventet.

Åpen slutt/ lukket slutt. Er slutten åpen eller lukket? (Åpnes det for at leseren kan dikte videre, eller er slutten definert?)

Synsvinkel: Hvem sin vinkel ser vi historien fra?

Aural synsvinkel: her er ikke fortelleren med i handlingen. Han / hun kan være «flue på veggen» og fortelle hva personene sier og gjør blant annet.

Aural allvitende: kan gi innblikk i tanker og følelser.

Aural refererende: beskriver hva som konkret skjer, hva som har skjedd før og hva som kommer til å skje. Her har man ikke innblikk i tanker og følelser.

Personal fortellerstemme: jeg-stemme (kan også være vi-stemme). Kan også kalles førstepersonforteller.

	<p>sitater i teksten, som beviser at synsvinkler varierer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvem er personene i teksten? Hvilken funksjon har de i novellen – hvorfor er de med? Er de statiske eller dynamiske? (forandrer de seg)? Kan de kobles til temaet, så gjør det! - Finnes det noen spesielle ord eller formuleringer i teksten? (hvordan skiller de seg ut, og hvordan får de fram temaet?). Negativt ladde ord? Funksjon? Positivt ladde ord? Funksjon? - Kan du finne symboler i teksten, noe som står for noe annet og mer enn selve tingen, personen eller ordet? - Hva slags språklige virkemidler brukes? (Kontrast, gjentakelse, brudd, metaforer, sammenlikninger og besjeling ...?). Skriv gjerne flere avsnitt om dette. Utdyp. Finn eksempler i teksten. Si noe om 	<p>Synsvinkelen ligger hos den personale fortelleren.</p> <p style="text-align: right;">En</p> <p>statisk karakter endrer seg ikke. En dynamisk karakter endrer seg underveis i teksten.</p> <p>Funksjon? Skal ha med temaet å gjøre</p> <p>Direkte personbeskrivelse? Indirekte personbeskrivelse? Funksjon? Skal ha med temaet å gjøre</p>
--	--	--

	hvordan dette kan «bevise» temaet ditt. Virkemidler skal kobles opp mot temaet.	
Avslutning	- Oppsummer hva som er temaet og hvordan virkemidlene får frem temaet. Del dine refleksjoner omkring tematikken. Er tematikken aktuell i dag? Hvis du har tanker om det, kan du gjerne få det fram	

TOLKING OG SAMMENLIGNING AV DIKT

På eksamen kan du også møte andre typer oppgaver, så du må selv tilpasse skriverammene og ta selvstendige avgjørelser.

Men, en sammenligning krever likheter og forskjeller!

- **Husk:** hent sitater og eksempler fra teksten så ofte du kan. Som regel er sitater og eksempler veldig relevant i analysen!
- **Husk:** funksjon er alltid viktig! Hvorfor tror du forfatteren har valgt *dette virkemiddelet*, eller *denne måten å skrive på* for eksempel. Hva tror du forfatteren ønsker å oppnå med det?
- **Husk:** alltid å koble analysen opp mot temaet ditt. Det du trekker fram skal ha noe med temaet å gjøre. Analysen skal altså «bevise» (underbygge) temaet.

Skriveramme, tolke et dikt eller sammenlikne to dikt

Avsnitt:	Setningsstartere:	Fagbegreper:
Overskrift: Vent gjerne med å lage overskrift til slutt		
Skriv her:		
1. Innledning:		
<p>Presenter tekster, forfattere, dato for utgivelse.</p> <p>Si gjerne noe om hva forfatterne er kjent for/plasser litteraturhistorisk (hvis det er skrevet før 1980)</p>	<p>«Teksten er skrevet av....., og kom ut</p>	
Skriv her:		
2. Motiv og tema:		
<p>Presenter først den ene tekstens motiv og tema, så den andre.</p> <p>Ofte er det det samme temaet. Det er lettere å sammenligne dersom du velger samme tema.</p>	<p>«Motivet i er»</p> <p>«Tema i kan være....»</p> <p>«Jeg tolker derfor temaet i til å være»</p>	<p>- Motiv</p> <ul style="list-style-type: none"> den konkrete handlingen <p>-Tema</p> <ul style="list-style-type: none"> det abstrakte: en følelse, verdi eller idé
Skriv her:		

3. Oppbygning:		
<p>Beskriv kort antall strofer, måten strofene er bygd opp, eventuelt rimmønster.</p> <p>Er det noe ved oppbygningen som får fram tema?</p> <p>Er det for eksempel noen ord som gjentar seg bestemte steder, som er motsetninger, e.l.?</p> <p>Husk å sammenlikne – kommenter likeheter og forskjeller i diktenes form</p> <p>Tips! Ikke bruk plass på å skrive om det du IKKE finner.</p>	<p>«Diktene har ulik oppbygning. Formen i er....»</p> <p>«Diktet består av.....»</p> <p>«Hver strofe tar for seg...»</p> <p>I det andre diktet,, ser vi derimot at.....»</p>	<p>-Verselinje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linje i en strofe <p>-Strofe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruppe av verselinjer <p>-Komposisjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppbygning av diktet <p>-Fast form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fast inndeling av strofer og fast rytme og rimmønster <p>-Fri form</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke fast inndeling av strofer, ikke fast rytme og rimmønster <p>-Rim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allitterasjon (bokstavrim) • Enderim ○ Parrim ○ Kryssrim
Skriv her:		
4. Språklige virkemidler:		
<p>Kommenter hvilke <i>språklige virkemidler</i> du finner i tekstene.</p>	<p>«Tre sentrale virkemidler i er.....»</p> <p>«Vi finner flere språklige bilder. Her ser vi for</p>	<p>-Kontrast</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motsetning <p>-Gjentakelse</p>

<p>Vis til <i>eksempler</i> (sitater) fra tekstene på alle virkemidlene du finner.</p> <p>Husk også å kommentere <i>funksjonen</i> til virkemidlene: Hvordan får virkemidlene frem temaet?</p> <p>Husk å sammenlikne – kommenter likheter og forskjeller i diktenes bruk av virkemidler</p> <p>Tips! Ikke bruk plass på å skrive om virkemidler du IKKE finner.</p>	<p>eksempel hvordan bruker besjeling:.....»</p> <p>«Begge diktene bruker ...»</p> <p>«Funksjonen til dette virkemiddelet kan være...»</p> <p>«Denne metaforen får frem tema ved at....»</p> <p>«Her underbygges tema ved at.....»</p> <p>«Dette skiller seg fra ved at...»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Noe som gjentas for å understreke viktigheten <p>-Symbol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegn, gjenstand eller handling som representerer noe annet enn seg selv <p>-Metafor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ord eller uttrykk brukt i overført betydning <p>-Personifisering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noe abstrakt får menneskelige egenskaper <p>-Besjeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ting, dyr eller planter får menneskelige egenskaper <p>-Ironi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å si noe man ikke mener, slik at den egentlige meningen skinner igjennom <p>-Overdrivelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å uttrykke seg sterkere enn det som forventes <p>-Allusjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hentydning til en annen kjent tekst, film eller sang
<p>Skriv her:</p>		

6. Avslutning		
Oppsummer hva som er tema i begge tekstene, og de viktigste likhetene og forskjellene du har funnet.	<p>«Analysen min viser at...»</p> <p>«De viktigste virkemidlene jeg har funnet er...»</p> <p>«Tematisk er likhetene at....»</p> <p>«Tekstene skiller seg ved at...»</p>	
Skriv her:		

SKRIVERAMME FOR SAMMENLIGNING AV NOVELLE, ROMAN, SAGA OSV

Tittel		
Innledning	Hva heter tekstene du skal sammenligne? Hvem er forfatterne? Hvilket år ble de gitt ut? Hva slags litterær periode kommer tekstene fra? Hva sags type tekster er det? Hva skal du gjøre i oppgaven?	Eksempel: «I denne oppgaven skal jeg sammenligne»

INNHold				
Hoveddel	Avsnitt 1	<p>Motiv: Gi et kort sammendrag av de ytre handlingene med egne ord uten å tolke. Gjerne ta med sitat.</p> <p>Hva er likt, og hva er ulikt i motivet i de to tekstene</p>	<p>Eksempel:</p> <p>«Motivet i novellen er ..., mens i romanen finner vi et motiv som ...»</p> <p>«Begge tekstene viser ..., men i novellen er motivet mer ..., mens romanen viser ...»</p>	
	Avsnitt 2 Ha med eksempler/sitater	<p>Tema:</p> <p>Hva er hovedtemaet i tekstene? Lurt å velge 1 tema (maks 2) som er likt for begge tekstene hvis det er mulig. Denne formuleringen blir den røde tråden i teksten din. Den skal du «bevise» hele veien nedover, ved å peke på eksempler og virkemidler som får fram det du påstår (temaet).</p>	<p>Eksempel:</p> <p>«Både novellen og romanen tematiserer ...»</p> <p>«I begge tekstene er ... et viktig tema»</p> <p>«Temaet i novellen er ... mens i romanen er det ...»</p>	
	KONTEKST			
	Ha med eksempler/sitater om mulig	<p>Litteraturhistorisk kontekst:</p> <p>Plasser tekstene litteraturhistorisk. Hva kjennetegner disse epokene? Hvordan påvirker konteksten tekstenes innhold og stil? Hva er likt? Hva er forskjellig?</p>	<p>Eksempel:</p> <p>«Den første teksten er preget av [litterær periode] som kjennetegnes av...Den andre teksten er en samtidsroman...»</p> <p>«I novellen kommer dette fram gjennom ..., mens romanen viser ...»</p>	
FORM (kan være alt som ikke er motiv og tema).			Her er noen forslag	
1 avsnitt for hvert «tema»	Hva slags type tekster er det, og hvordan får det fram tematikken	«Amtmannens døtre er en dagbokroman ...»	«Et dukkehjem» er et drama»	

	<p>Et avsnitt for hver du velger.</p> <p>VELG! Ikke alt skal med</p> <p>Her skal du se på likheter og/eller forskjeller</p> <p>Ha med eksempler/sitater</p>	<p>Avsnitt: Oppbygging:</p> <p>En medias res, åpen slutt, lukket slutt, kronologi, frampek, retrospeksjon. Fint å koble dette til tematikken om mulig</p> <p>Avsnitt: Fortellemåte og person- og miljøskildring:</p> <p>Gjør greie for synsvinklene i tekstene. Hva oppnår forfatterne med å bruke den valgte synsvinkelen? Henger fortellermåten sammen med tema i teksten?</p> <p>Forklar hvordan hovedpersonene er beskrevet. Bruk fagord. Endrer/utvikler personene seg?</p> <p>Hvordan beskrives omgivelsene? Vis hvordan miljøet har sammenheng med handlingen og hovedtemaet i novellen.</p> <p>Skildres personene og miljøet på en måte som</p>	<p>Eksempel:</p> <p>««Synsvinkelen i novellen er Dette ser vi gjennom ..., og det gjør at ... I romanen er fortellermåten ..., noe som gjør at ...»</p> <p>«I novellen brukes detaljerte beskrivelser av for å understreke ..., mens i romanen er beskrivelsene mer ... noe som gjør at ...»</p>	<p>Sentrale begreper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personal synsvinkel: Fortelleren er selv med i fortellingen • Autoral synsvinkel: Fortelleren står utenfor fortellingen • Direkte personschildring: Personene beskrives direkte (utseende/egenskaper) • Indirekte personschildring: Personene beskrives gjennom replikker/tankereferat og handling
--	--	---	--	--

		er typisk for perioden de er skrevet i?		
	Alltid ha med eksempler/sitater	<p>Avsnitt: språket Hva slags funksjon har språket?</p> <p>Hvordan bruker forfatterne språket til å vise karakterenes bakgrunn?</p> <p>Hvordan bidrar sosiolekt eller multietnolekt til å forme tekstens temaer og budskap?</p> <p>Avsnitt: Språklige virkemidler Bruker forfatteren mye språklige virkemidler eller ikke? Hva slags språklige virkemidler finner du, og <u>hva slags funksjon har de?</u></p> <p>Funksjon: Hvordan får virkemidlene frem temaet?</p> <p>Tips! Ikke bruk plass på å skrive om virkemidler du IKKE finner.</p> <p>Hva er likt og hva er ulikt mellom tekstene når det gjelder bruken av språklige virkemidler?</p>	<p>Eksempel: «Språket i novellen er ... noe som passer til ... I romanen er språket mer ... noe som viser at ...»</p> <p>«Ett sentralt virkemiddel i novellen er ...»</p> <p>«Vi finner flere språklige bilder. Her ser vi for eksempel hvordan ... representerer ...»</p> <p>«Dette symbolet får frem tema ved at ...»</p> <p>«Funksjonen til dette virkemiddelet kan være ...»</p> <p>«Kontrasten mellom og ... får frem ...»</p>	<p>Sentrale begreper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrast: Motsetning • Språklige bilder: Ord eller uttrykk brukt i overført betydning, f. eks. sammenlikning, metafor • Symbol: Tegn, gjenstand eller handling som representerer noe annet enn seg selv • Gjentakelse: Noe som gjentas for å understreke viktigheten • Overdrivelse: Å uttrykke seg sterkere enn det som forventes • Realistisk dialog, sosiolekt, multietnolekt
Avslutning	Avslutning:		Eksempel: «Tekstene har både forskjeller og likheter»	

	<p>Oppsummer kort hva du har kommet frem til i sammenligningen din: Hva er likt, og hva er ulikt?</p> <p>Oppsummer de viktigste likhetene og forskjellene mellom tekstene når det gjelder det oppgaven spør om. Reflekter kort over hva sammenligningen har vist om hvordan litteraturhistoriske perioder påvirker måten historier fortelles på.</p> <p>Her kan du også reflektere over hvorvidt temaet er relevant i dag.</p>	<p>«Analysen min viser at temaet ...»</p> <p>«Den største forskjellen mellom tekstene er...»</p> <p>«Begge tekstene utforsker temaer som ...»</p>
--	--	---

ESSAY - MAL

<p>Innledning</p>	<p>Her kan du velge mellom f.eks. å presentere en sak eller å starte med en personlig historie/situasjon eller tanke. Unngå å starte på samme måte som du ville gjort i en analyse eller en fagartikkel. Vær kreativ og få med deg leseren!</p> <p>Tips: Start med en liten scene, en opplevelse eller et spørsmål.</p> <p>Eksempel: Jeg husker den gangen karakterkortet følte tyngre enn sekken. Når ble flink et krav og ikke et kompliment? En ting jeg har tenkt på i det siste er...</p> <p>Hvis du starter med en personlig historie, kan du for eksempel starte med <i>in medias res</i>. Bruk f.eks. 50–100 ord her.</p> <p>Ps: Det er veldig positivt hvis du klarer å plukke opp igjen det du skriver om her, i avslutningen.</p>
<p>Egne tanker/refleksjoner rundt temaet</p>	<p>Om du ikke begynte med nettopp egne tanker og refleksjoner bør du vurdere å gjøre dette nå.</p>
<p>Kilder/Bruk av vedlegg</p>	<p>Husk at du må utforske vedleggene i teksten din. Du bør koble sammen erfaringene dine og refleksjonene med vedleggene. Du kan også bruke noen andre kilder underveis.</p>

	<p>Slik blir ikke HELE teksten synsing, og du gir leseren informasjon de ikke hadde fra før, men som kan være interessant eller nyttig. Dessuten bygger med dette din egen troverdighet, som er viktig om noen skal bry seg om hva du tenker eller har erfart.</p> <p>Eksempler på formuleringer: Kanskje ..., men samtidig ... På den ene siden ..., på den andre siden... Samfunnet i dag har mye fokus på... Noen vil mene... Fra et annet perspektiv... Kanskje er dette grunnen til at ...</p>
Personlig erfaring	<p>Fortsett vekslingen i oppgaven mellom personlige erfaringer , kilder (vedlegg blant annet) og egne tanker / refleksjoner, men pass på å ha gode og naturlige overganger mellom avsnittene</p>
Kilder/Bruk av vedlegg	<p>Fortsett vekslingen mellom personlige erfaringer, kilder og egne tanker / refleksjoner, men pass på å ha gode og naturlige overganger mellom avsnittene.</p> <p>Her kan dere godt også hente inn andre kilder, som eksempelvis noe dere har lært / lest i løpet av året.</p>
Egne tanker/refleksjoner rundt temaet	<p>Fortsett vekslingen mellom personlige erfaringer, kilder og egne tanker / refleksjoner, men pass på å ha gode og naturlige overganger mellom avsnittene</p>
Sjangerbrudd/Eksempler fra andre tekster.	<p>I essayet er det veldig positivt å henvende seg til andre tekster. Eksempler er dikt, noveller, drama, romanutdrag, taler, nyhetsartikler, filmer, tv-serier m.m.</p> <p>En liten referanse til Camilla Collett, Hamsun, Ibsen der det passer er bare fint (ikke veldig mye og langt, men en liten relevant henvisning).</p>
Avslutning	<p>Du er ikke noe mål å konkludere i avslutningen. Husk at teksten ikke skal ligne på en fagartikkel.</p> <p>Du bør avslutte f. eks med noen egne tanker. Hva har du komme frem til? Kanskje har du ikke kommet frem til noe spesielt, selv om du har utforsket temaet ditt. Da kan du runde av med en <i>åpen slutt</i>.</p> <p>Tips: Avslutt med et bilde, en tanke eller et spørsmål som henger igjen. Kom gjerne tilbake til noe du nevnte i innledningen! Det gir en fin rød tråd.</p> <p>Eksempler: Til slutt lurer jeg på ... Kanskje er det slik at ...</p>

HUSKELISTE TIL ESSAY

Sjekkpunkter	Ekstra informasjon	Sett Inn «X» hvis du har husket det
Jeg har en tydelig jeg-stemme (hjerteskriving)	Barndom, minner, opplevelser og personlige interesser.	
Jeg har husket vedleggene (hjerneskriving)	Du MÅ trekke inn vedleggene du blir bedt om å trekke inn. , men unngå at teksten blir mye handlingsreferat. Knytt vedleggene til situasjoner i ditt liv, i samfunnet, media osv. Du kan også hente sitater fra filmer, kjendiser, sanger eller bøker du liker som kan passe til tema. <i>Eks: Hvordan ville Nora handlet i dag? Hvordan ville hennes profil sett ut på insta? Hva ville Camilla Collet tenkt om hun våknet fra graven nå? Lever vi etter Ibsens idealer i dag? Nora levde i en boble, er det slik for meg også?</i>	
Jeg har ikke fasiter, men jeg reflekterer	Prøv å se ting fra nye perspektiver. Still det undrende. Vær nysgjerrig. Grav dypt og ikke bare hold deg til det hverdagslige. Tenk deg at du har en dyp, utforskende samtale med noen. Ikke vær fornøyd med de enkle svarene. Se listen over reflekterende formuleringer lengre bak i heftet.	
Jeg har retoriske spørsmål. Retoriske spørsmål er spørsmål som ikke krever svar	«Siden 1970 er vi blitt nesten tre ganger så rike målt i penger. Men har vi blitt tre ganger så lykkelige?» «Det er 107 grader ute! Kan du tro det?»	
Jeg har husket (språklige) virkemidler		

	<p>Bruk tid på å beskrive, bruk språklige virkemidler, bruk sansene dine og skap stemning i teksten! Prøv deg frem!</p> <p>Et essay kan gjerne formes som en muntlig samtale med den tenkte leseren.</p>	
<p>Jeg har husket å drøfte og reflektere</p>	<p>Se temaet fra flere sider!</p> <p>Det trenger ikke være for og imot/ positivt vs negativt. Eks: essayet om å være flink. Man MÅ ikke da skrive om fordeler og ulemper ved å være flink. Man kan også for eksempel bare drøfte ulike negative effekter av flinkhet. Det viktigste er at man drøfter = se temaet fra flere sider.</p> <p>Se listen over reflekterende formuleringer lengre bak i heftet</p>	

SKRIVERAMME FOR FAGARTIKKEL

Tekst-struktur	Innhold	Innspill
<p>Overskrift/ Tittel</p>	<p>Overskriften skal gi informasjon om teksten og det som kommer.</p> <p>Overskriften / tittelen er jo helt avhengig av tematikken</p>	<p>Magisk eller skummel natur?</p> <p>Det finnes ikke dårlig vær, bare klagende nordmenn</p> <p>Norsk natur da, og nå</p> <p>Naturen i kontekst</p> <p>En kjærlighetshistorie</p> <p>Mannlig dominans</p> <p>(hentet fra ulike eksamensbesvarelser)</p>

Innledning	<p>Bakgrunn og aktualisering, som skal sette leser inn i temaet i besvarelsen. Du skal altså forberede leseren på det som skal komme. Bør fange leseren.</p> <p>Lag en problemstilling. Det er den problemstillingen som skal drøftes</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Presenter tekstene (tittel på teksten / tekstene) ➤ Presenter navn på forfatter ➤ Presenter hvor/når tekstene er publisert ➤ Plasser gjerne litteraturhistorisk
VI SKAL NÅ OVER TIL HOVEDDELEN.	<p>HUSK!!</p> <p>Temasetninger er helt sentralt</p> <p>Det er den første setningen i avsnittet, som kan avsløre hva avsnittet skal handle om.</p>	
Hoveddel Hovedsyn/ tematikk i tekstene	<p>Ofta tar oppgaven utgangspunkt i en tekst eller flere tekster, og ber deg gjøre greie for hovedsynet/ tematikken i tekstene. Da må du starte med det.</p> <p>Dette kan du gjøre i første avsnitt.</p> <p>Sitater fra teksten, som underbygger tematikken/hovedsynet, er viktig.</p>	
Hoveddel Drøftingsdel <p>Husk å bruke vedleggene aktivt med sitater og eksempler!</p>	<p>Drøftingspunkt 1: Drøfting av emnet: Kan være for eller mot Kan være ulike syn på tematikken/emnet</p>	<p>Flere momenter kan drøftes, men husk at det skal ha med temaet å gjøre.</p> <p>Husk sitater fra tekstene</p> <p><u>Drøftende gode ord:</u> I likhet med I motsetning til Derimot</p>

	<p>Drøftingspunkt 2 Drøfting av emnet: Kan være for eller mot Kan være ulike syn på tematikken/emnet</p> <p>1. Drøftingspunkt 3 Drøfting av emnet: Kan være for eller mot Kan være ulike syn på tematikken/emnet</p> <p>Hvor mange drøftingspoenger du velger å ta med, tar du selv en avgjørelse på. Det viktige er bare at du har med nok til å kunne svare på oppgaven og kriteriene som ligger vedlagt.</p>	<p>Imidlertid, likevel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flere drøftende og reflekterende formuleringer lengre bak i heftet. <p>Hvis oppgaven handler om romanutdrag. Da kan dette være med på å svare på problemstillingen / tematikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Synsvinkel/ forteller ➤ Skildringer (personer, miljø, situasjoner. ➤ Komposisjon <p>Dette er bare eksempler! Du må selv velge det som eventuelt skulle passe inn.</p> <p>Hvis oppgaven handler om språk. Da kan dette være med på å svare på problemstillingen / tematikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Anglifering ➤ Domenetap ➤ Multietnolekt ➤ Låneord ➤ Identitet ➤ Kultur ➤ Dialekt ➤ Identitetsmarkør
<p>Oppsummering /avslutning</p>	<p>Oppsummering av hovedpoengene i teksten som leder frem til konklusjonen. Ta standpunkt til det du har drøftet. Baser deg på det du har skrevet i hoveddelen. Her MÅ du svare på problemstillingen din.</p>	

	<p>Du kan også sette temaet i større sammenheng.</p> <p>Du må runde av teksten. Ofte kan det være fint å gå tilbake til noe du har skrevet i innledningen.</p>	
--	--	--

LESERINNLEGG

Tekststruktur	Innhold	Skriv inn her ...
Tittel	<ul style="list-style-type: none"> – Lag en fengende tittel som vekker interesse – Gjerne et spørsmål eller en sterk påstand 	<i>Tittelen din ...</i>
Innledning	<ul style="list-style-type: none"> – Start med en krok — sitat, tall eller påstand – Presenter tema og bakgrunn – Presenter deg selv kort (hvem er du?) – Formuler din hovedpåstand tydelig 	<i>Innledningen din ...</i>
Hoveddel Argument 1	<ul style="list-style-type: none"> – Start avsnittet med en temasetning (din påstand) – Gi belegg: fakta, statistikk eller eksempel – Forklar hvorfor belegget støtter påstanden 	<i>Argument 1 ...</i>
Hoveddel Argument 2	<ul style="list-style-type: none"> – Start med ny temasetning — nytt poeng – Bruk gjerne et annet type belegg enn i arg. 1 – Knytt argumentet til leseren eller samfunnet 	<i>Argument 2 ...</i>

Tekststruktur	Innhold	Skriv inn her ...
Hoveddel Argument 3	<ul style="list-style-type: none"> – Ta opp et motargument («Noen vil mene at ...») – Imøtegå det: forklar hvorfor du likevel har rett – Styrker troverdigheten din 	<i>Motargument og tilsvar</i> ...
Avslutning	<ul style="list-style-type: none"> – Gjenta hovedpåstanden med nye ord – Oppsummer argumentene kort – Avslutt med oppfordring til handling eller retorisk spørsmål 	<i>Avslutningen din ...</i>

SPRÅKLIGE VIRKEMIDLER

Metafor	Ord, språklige uttrykk eller ulike former for billedspråk som brukes med overført betydning. Det vil si at en skriver eller snakker om én ting for å uttrykke en annen ting. Sammenligningsord (som, lik) ikke er med.
Sammenligning	<p>Det finnes flere typer språklige bilder. Når et slikt bilde inneholder ord som <i>lik</i>, <i>liksom</i>, <i>som</i> eller <i>ligne</i>, kaller vi bildet for sammenligning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hun beveget seg <i>som</i> en forvirret høne. • De hviskende jentene <i>lignet</i> en flokk gribber som sloss om byttet. <p>Det rullende vesenet verken smakte eller luktet <i>som</i> mus, syntes Mons «Han sang som en kråke»</p> <p>En sammenligning er nesten det samme som en metafor. Den eneste forskjellen er at en sammenligning inneholder ordet «som» eller «akkurat som».</p>
Besjeling	<p>Når en konkrete eller livløse gjenstander får menneskelige egenskaper. Gi sjel til en gjenstand.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aftensolen smiler • Gravemaskinen spiser av skogene mine

Symbol	<p>Et symbol er et kulturbestemt bilde som vi legger overført betydning i:</p> <p>Symbol er en gjenstand eller et ytre tegn som det knytter seg en overført betydning til. Det er et anskuelig uttrykk for ulike typer idéinnhold i kunst, religion eller politikk.</p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Korset</u> symboliserer tro• <u>Hjertet</u> kan symbolisere kjærlighet• <u>Duen</u> symboliserer fred
Kontrast	<p>Kontraster eller motsetninger forsterker hverandre og skaper spenning. Kontrastering er et viktig virkemiddel ikke bare i skriftlige og muntlige tekster, men også i bildekunst, arkitektur, klesdesign, musikk og mange andre uttrykksformer.</p> <p>EKS: god/ond, varme/kulde, svart/hvit, langsom/rask osv.</p> <p>Det kan brukes til å fremheve noe. Kontrast er et vanlig virkemiddel i alle sjangre.</p>
Gjentagelse	<p>Vi kan gjenta ord, fraser, ytringer, handlinger osv. Virkningen kan være å understreke det som er viktig i en tekst.</p>
Allusjon	<p>En allusjon er en hentydning til en annen kjent tekst eller hendelse – og kan være et delvis skjult sitat. Det er vanlig å bruke allusjoner til Bibelen (eks de 10 bud)</p> <p>«Det var en gang»- allusjon til eventyr</p> <p>«Hvordan våger dere!» - allusjon til Greta Thunberg sin tale til FN</p>

Lykke til!!

Hilsen Snorre Saus;)